EXTRAPHILOLOGICAL CRITERIA IN ETIMOLOGICAL REVIEW

LAURENŢIU NISTORESCU

Cuvinte-cheie: *dava, aşezare, toponomastică, geto-daci, daco-romani*

Criterii extrafilologice în analiza etimologică. **Observaţii pe marginea formantului toponomastic *dava***

În mai multe intervenţii, publicate cu precădere de revista „Philologica Banatica”[1], am atras atenţia că, spre deosebire de reconstituirile „de metodă hasdeiană”, fatalmente probabilistice, ale vocabularului de substrat geto-dacic care s-a conservat în limba română (în trunchiul său comun, străromânesc şi/sau protoromân sau în dialectele sale moderne), fondul scris de termeni care ne-a parvenit din antichitate, cu tot cu „certificatul de autenticitate” al apartenenţei la limba locuitorilor preromani ai Daciei, este de cel puţin trei ori mai extins, depăşind semnificativ valoarea de 500 de termeni. Faptul că mai bine de patru cincimi din acest fond este constituit din termeni proprii (în special toponime şi antroponime) nu diminuează cu nimic valoarea probatorie a materialului de analizat, dar impune, firesc, o adaptare a metodologiei – precum şi a aşteptărilor cercetătorului – la caracteristica specifică oricărui termen propriu de a-şi dilua conţinutul semantic până la completa sa transformare într-un „cod-etichetă”.

[1] Nistorescu 2010-a, pg. 11-19 ş.a.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

Aproape două zecimi din fondul scris de cuvinte geto-dacice de care dispunem[2] reprezintă denumiri de localităţi cu statut suprarural, mai mult de jumătate dintre acestea fiind formate cu prea bine cunoscutul sufix ***dava***. Fapt deosebit de semnificativ pentru procesul de sinteză culturală (implicit şi lingvistică) daco-romană, utilizarea acestui termen are – subliniem, chiar şi numai din perspectiva documentelor scrise – o longevitate multiseculară. Deşi termenul *dava*[3] pare a se fi aflat în uz încă din secolul IV î.Hr. (dacă ar fi să judecăm după faptul că centrul urban de la Sboryanovo[4] a fost identificat, probabilistic ce-i drept, cu Dausdava), cel mai vechi document scris care-l consemnează în formulă înseriată[5], altminteri de mare notorietate istoriografică, datează din secolul I d.Hr.: este vorba de „Geografia" lui Ptolemeu, care consemnează, în secţiunea consacrată Daciei şi Moesiei[6], următoarele localităţi formate cu acest

[2] Reamintim că o centralizare de referinţă (în metodă critică şi cu tendinţa de exhaustivitate) a termenilor de limbă geto-dacică menţionaţi în scris în antichitate nu a fost încă realizată.

[3] Vom trata în mod indistinct variantele *dava*, *deva*, *dova*, deşi nu excludem întru totul posibilitatea ca acestea să aibă anumite semnificaţii (spre exemplu, ca indicaţie de gen).

[4] Situată în teritoriul getic sud-dunărean, în nord-estul Bulgariei, aşezarea eminamente urbană de la Sboryanovo a fost edificată la începutul secolului IV î.Hr., dezvoltându-se, de-a lungul celor peste trei generaţii în care a supravieţuit (înainte de a fi abandonată cel mai probabil ca efect al unui seism şi a neputinţei de a o reconstrui în condiţiile invaziei celtice), până la dimensiunea a circa 20.000 de locuitori – vezi Stoyanov 2003. Localizarea aici a reşedinţei lui Dromichetes, aşa cum propun arheologii bulgari, este însă discutabilă, fie şi numai dacă avem în vedere contextul general al conflictului acestuia cu Lisimach, care avea în vedere tocmai recuperarea teritoriilor sud-dunărene ale Geţiei.

[5] Atestări scrise, individuale, ale termenului dava există încă din secolul anterior, precum celebra inscripţie de la Dionysopolis în onoarea lui Acornion (care aminteşte de Argedabon/Argedava – mai probabil o Sargedava sau o Zargedava, potrivit unor mai detaliate analize a textului epigraf), ori menţiunea de la Titus Livius, privitoare la existenţa unei Desudaba/Desudava in Maedica (Titus Livius 44, 26, 7).

[6] Ptolemeu, 3,8, 3,9 şi 3,10.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

determinant: Docidava, Arcobadava[7], Patridava, Carsidava, Petrodava, Sandava, Utidava, Marcodava, Ziridava, Singidava, Komidava, Ramidava, Zusidava, Polondava[8], Argidava, Netindava, Sucidava (două localităţi omonime), Dausdava, Zargidava, Tamasidava şi Piroboridava – respectiv, pentru teritorii din afara Daciei propriu-zise (dar din arealul locuit de – sau şi de – geto-daco-moesi), Clepidava[9] şi Thermidava[10]. Ptolemeu îşi scrie lucrarea la cumpăna dintre secolele I şi II î.Hr.[11], când realităţile de geografie umană din Dacia preromană erau încă palpabile, în vreme ce următorul document major care consemnează suita de dave dacice, Tabula Peutingeriana[12], datează de la jumătatea secolului III d.Hr. Potrivit itinerariului militar imperial, ulterior anului 330, al construirii noii capitale Constantinopol, explicit menţionată pe hartă cu statutul de reşedinţă împărătească, în Dacia (deopotrivă la nordul şi la sudul Dunării) continuau să existe, ca aşezări de tip protourban sau eminamente urban, cel puţin următoarele dave: Acidava, Argidava, Buridava, Capidava, Pelendava, Rusidava şi Sacidava (în două locaţii distincte). La acestea se adaugă, din inscripţii de epocă romană anterioare sau ulterioare împăratului Aurelian, ori din surse mult mai târzii, precum Victor Aurelius, Procopius, Iordanes sau chiar împăratul Iustinian (prin cunoscutele sale Novele de la jumătatea secolului VI), davele Aiadava, Aedava, Bregedava, Buricodava, Buteridava, Cuimedava, Cumuedeva, Danedeva, Desudava, Giri-

[7] În cele mai multe transcrieri ale operei ptolemeice apare sub forma Arcobadara, dar majoritatea cercetătorilor români care i-au acordat atenţie – printre ei numărându-se şi Vasile Pârvan – opinează că este vorba de o eroare de transcriere.

[8] Aceeaşi observaţie ca la nota anterioară – forma generală a transcrerilor este Polonda.

[9] Ptolemeu 3,5.

[10] Ptolemeu 2,16.

[11] Consemnarea, la nordul Dunării, a unor aşezări cu denumiri latine (sau latinizate), precum Praetoria Augusta, pledează pentru a datare ulterioară cuceririi Daciei de către Traian, dar consemnarea în componenţa Daciei a unor comunităţi care n-au făcut niciodată parte din Imperiu (precum costobocii, anarţii sau teuriscii) constituie un argument pentru ipoteza că Ptolemeu a reflectat cu precădere situaţia de dinainte de căderea Sarmizegetusei.

[12] Utilizăm aici transcrierea realizată de Sorin Olteanu – Soldtm.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

dava, Gildava, Itadeva, Murideva, Perburidava, Pulpudeva, Recideva[13], Scaidava, Zicideva şi Zisnudeva.

Primul aspect care merită să ne atragă atenţia, în baza parcurgerii acestui vast material documentar, este faptul că termenul *dava* are o utilizare neîntreruptă de peste un mileniu – şi nu orice fel de mileniu, ci unul marcat, la Dunărea de Jos, de cel puţin două ample restructurări socio-culturale: cea generată de procesul integrării lumii traco-geto-dacice în Imperiul Roman[14] şi, respectiv, cea generată de criza structurală pe care a cunoscut-o imperiul în cauză şi de consecinţele de durată ale acesteia – în particular, de sinteza creştină şi de reorganizarea arhitecturii imperial-statale, reflectată, la noi, prin reaşezarea limesului dunărean şi fenomenul aşa-numitei „statalităţi tardeno-dacice". Atragem atenţia că impresionanta longevitate a utilizării acestei vocabule nu poate fi asociată în mod univoc cu conservarea conţinutului semantic purtat de termenul *dava* în interiorul idiomului de origine, prezumat geto-dacic. Este bine ştiut faptul că, odată intrat în sfera toponimiei, un cuvânt îşi pierde treptat semnificaţia iniţială, ajungând în final să fie tratat de vorbitorii arealului socio-cultural respectiv aproape exclusiv ca un cod-etichetă[15]. Chiar aşa stând lucrurile, nu putem trece uşor peste faptul că, în pofida intensului proces de latinizare de care a avut parte arealul Daciei Magna (respectiv, întregul bazin dunărean) în perioada secolelor I-VI, precum şi a amplitudinii mecanismelor corolare de provincializare şi/sau barbarizare cultural-lingvistică[16] care au particularizat acest proces, terminologia oficială a conservat vocabula *dava* pe

[13] Subscriem la opinia, larg împărtăşită, că Recideva reprezintă o formă coruptă a toponimului Arcidava.

[14] Atragem atenţia că acest proces s-a desfăşurat pe parcursul a aproape cinci generaţii, el debutând cu intervenţia directă la nord de Balcani a Romei (prin campania condusă de Licinius Crassus în anii 29-28 î.Hr.) şi încheindu-se în anul 106 d.Hr., cu căderea Sarmizegetusei Regia.

[15] În condiţiile în care limba dominantă din arealul toponomastic în cauză se schimbă printr-un mecanism sau altul (şi aceasta este, până la urmă, situaţia generată de latinizarea Daciei), fenomenul de desemantizare cunoaşte o semnificativă accelerare.

[16] Includem în rândul acestor mecanisme şi ceea ce am putea numi „resurecţia substratului preroman".

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

durata a mai bine de jumătate de mileniu. Altfel spus, păstrarea cuvântului în discuţie în terminologia primei jumătăţi a eronat numitului „mileniu întunecat" nu poate fi, sub nici un pretext, disociată de manifestările de continuitate etno-politică şi instituţională. Opinăm că în speţa *dava* avem de-a face chiar cu mai mult de-atât. Faptul că termenul se regăseşte şi în toponimia protoromânească, fiind de asemenea atestat în scris începând cu epoca „anului o mie" – şi avem în vedere aici toponime folosite până în contemporaneitate, precum Deva[17], Plovdiv[18], respectiv, Moldova[19], cel din urmă aflat simultan în uz în regiuni diferite ale teritoriului de sinteză daco-românească –

[17] Cea mai veche atestare documentară cunoscută datează din anul 1269, cu referire la un *Castro Dewa*. Conexiunea toponomastică cu străvechiul cuvânt dacic este acceptată în prezent drept cea mai importantă ipoteză etimologică, cu atât mai mult cu cât aşezarea se află în arealul celor două capitale ale Daciei preromane şi, respectiv, romane. De-a lungul timpului au mai fost emise şi alte ipoteze (cu trimitere la un termen sud-slavic, respectiv, la denumirea antică a actualului oraş britanic Colchester, numit în epoca romană *Deva Victrix*), dar trebuie observat că nici una din aceste prezumţii nu poate exclude etimonul dacic – în primul caz (invocat în 1969 de Octavian Floca), pentru că termenul sud-slavic este tributar celui de substratul preroman/tracic, iar în al doilea, pentru că oraşul brito-roman *Deva Victrix* nu poate fi disociat de rolul (altminteri foarte bine documentat) jucat la întemeierea sa de trupele participante la cucerirea Daciei – în particular Legiunea II Adiutrix – şi de numeroşii recruţi originari din Dacia care au fost aduşi în zonă chiar în perioada întemeierii.

[18] Velkov 1988, care invocă în acelaşi sens şi toponimul Devin Grad, prezumtiva Zikideva, din zona getică. Opinia este larg răspândită printre filologii bulgari, care atrag atenţia inclusiv asupra faptului că toponimul modern nu-l continuă pe cel greco-latin (Filipopolis), ci pe cel anterior, tracic (Pulpudeva).

[19] Amintim că cea mai veche atestare a toponimului Moldova, datând din 1334, are în vedere tocmai o aşezare urbană: *Civitas Moldaviae*, prima capitală a viitorului principat/voievodat, Baia, ceea ce ne obligă să acceptăm că toponimul se afla în uz încă de dinainte de sfârşitul secolului XIII, de când este probată existenţa acestei aşezări. Ni se pare deosebit de semnificativ faptul că răspândirea toponimului în alte regiuni ale ţării şi în vecinătatea apropiată s-a aplicat exclusiv aşezărilor cu funcţii administrative – oraşul-port Moldova de pe Dunărea bănăţeană, târgul Moldoveneşti de Cluj, satul răzeşesc Moldoveni de Neamţ (a cărui întemeiere nu poate fi pusă pe seama colonizării de... moldoveni în Moldova!), centrul protourban Moldvia în Boemia ş.a.m.d. – în vreme ce atribuirea sa unor râuri (din Bucovina şi din Moravia), respectiv, unei formaţiuni politice are caracter de excepţie.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

sugerează că vorbitorii limbii române aveau încă acces, la începutul mileniului II, cel puţin la o parte a încărcăturii semantice originale: în toate cazurile în care acest element toponimic continuă să fie folosit până în zilele noastre, avem de-a face cu aşezări (respectiv, cu organizaţii politice derivate) de polarizare a unei anumite periferii – o „davă de mal/de mărginime"[20].

Ajungem astfel la problema înţelesului pe care-l va fi putut avea acest termen în idiomul originar, geto-dacic sau substratul precursor acestuia. Accepţiunea curentă ataşată vocabulei *dava*, cu precădere în lucrările de istorie şi istoriografie şi marginal în abordările filologice (întrucât marginală este, până în prezent, şi atenţia care este acordată termenului în acest registru), este „cetate, oraş". Utilizarea aparent exclusivă a termenului dat, în atestările antice, ca sufix în denumirile unor localităţi prezumate a avea un statut suprarural a constituit un argument important în favoarea unei atari lecturi, însă faptul că numărul aşezărilor urbane şi protourbane din spaţiul geto-dacic şi apoi geto-daco-roman nu apelează la sufixul *dava*[21] este de natură să arunce o umbră de îndoială asupra acestei interpretări[22]. Rezerve faţă

[20] Întrucât nu acesta este obiectivul prezentei intervenţii, ne vom rezerva dreptul de a detalia problematica prezenţei termenului *dava* în toponimia daco-română curentă într-un alt context. Reţinem, deocamdată, şi posibilitatea ca frecvenţa în toponimia românească (dar şi sud-slavă) a unor teme precum *–da* (Turda, Arcuda etc. – cum sugerează Sorin Olteanu), sau *-ova* (Cladova, Caraşova, Sadova, Craiova, Prahova, Rasova etc.), *-ava* (Suceava, Coşava etc.) să reflecte conservarea vocabulei *dava* în idiomurile moderne ale regiunii, dar – în absenţa unor elemente de analiză care să elimine riscul formalismului etimologic – optăm să nu subscriem la aceste opinii.

[21] Numeroase localităţi de rang urban sau protourban din Dacia preromană (precum Helis, Genucla, Sarmizegetusa, Napoca, Apulon, Dinogetia, Pinum, Drobeta, Sornum ş.a., foarte multe dintre ele prelungindu-şi existenţa în epoca romană) poartă denumiri în care formantul *dava* nu este prezent nici în contemporaneitatea geto-dacică, nici după ce toponimia dobândeşte caracter convenţionalist, prin preluarea sa în nomenclatorul roman.

[22] Nici măcar citatul din Hesychius (care defineşte davele drept „oraşe la traci – *poleis oupo Thraken*" – a se vedea Detschew TSR 272 şi Russu LTD 101), în temeiul căruia Sorin Olteanu subscrie la lectura *dava* = cetate, oraş, nu are decât o relevanţă limitată, întrucât el reflectă percepţia unor vorbitori exteriori limbii geto-dacice, pentru care sensul convenţional, de cod toponimic, prevala în faţa înţelesului original.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

de această lectură introduc şi contextele unor toponime analizate – aşa cum este cazul aşezării Buteridava, atestată în epoca romană în teritoriul histrian, care nu a depăşit niciodată statutul de *vicus* şi nu a beneficiat de un sistem propriu de fortificare[23]. Fără a abandona această pistă interpretativă, considerăm că trebuie să acordăm atenţie şi altor posibilităţi, poate cea mai consistentă dintre ele fiind sugerată de Sorin Olteanu, care constată utilizarea termenului *dava* (sau a variantelor sale), tot cu valoarea de sufix, într-o deloc neglijabilă suită de atribute teonimice: Bataldeova[24], Keiladeva[25] şi alte câteva[26], parte dintre cele din urmă fiind – este necesar să precizăm – reconstituite doar probabilistic. Relativ la această serie de atestări, ne atrage atenţia faptul (semnalat, de altfel, şi de Sorin Olteanu) că ele sunt asociate doar unui număr limitat de divinităţi: un *Theos* nenumit, Asklepios[27] şi mai ales Apollo, divinitate puternic legată de complexul cultural-religios[28] şi chiar de simbolistica identitar-politică a spaţiului traco-geto-dac[29]. Trimiterea la o semnificaţie din clasa „sacru, divin" nu ar fi deloc surprinzătoare – în primul rând, pentru că determinanţii semantici din această clasă au fost dintotdeauna (şi sunt şi în prezent) cei mai frecvent folosiţi în topono-

[23] Preda 1994, pg. 230.

[24] Epitet teonomastic al lui Apollo, atestat într-o inscripţie descoperită la Belica, lângă Sofia – Michailov IGB IV, 2022.

[25] Epitet toponomasatic al lui Asklepios (atestat şi în variantele Keiladea, Keiladeova), semnalat în mai multe inscripţii de la Daskalovo, lângă Sofia – Michailov IGB V, 5798, 5800, 5823 ş.a.

[26] Petrada(va), Spindea, Kledeova, Terada(va)/Teradea ş.a.

[27] De reţinut că, potrivit mitologiei clasice greceşti, Asklepios este asociat tot lui Apollo, ca fiu al acestuia.

[28] Miturile fundamentale antice îl prezintă pe Apollo ca frate vitreg al lui Dionyssos, divinitatea „naţională" a traco-geto-dacilor (căruia îi era oficiant şi sacerdotul suprem al geto-dacilor Zalmoxis – Nistorescu 2010-b), statut care pare să reflecte preexistenţa a două teogonii paralele şi, cel puţin până în epoca homerică, concurenţiale, care au fost antrenate mai apoi într-un sincretism nefinalizat. Semnalăm, în acest sens, şi faptul că celebrul sanctuar de la Delphi, al cărui protector prin excelenţă era Apollo, îl adora în sezonul de iarnă pe Dionyssos.

[29] O mare parte a surselor antice insistă îndelung pe rolul dominant pe care-l joacă sacerdoţiul dionisiac (sau derivatele acestuia) în societatea traco-geto-dacică, frecvent prezentată ca având atribute teocratice.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

mastica europeană[30] şi circummediteraneană, iar în al doilea rând, cu privire explicită la localităţile desemnate prin vocabula *dava*, pentru că acestea s-au dovedit a avea, aproape fără excepţie, complexe organizate de cult, unele dintre acestea evoluând în epoca clasică, post-burebistană, în temple *stricto sensu*. Vedem, aşadar, verosimilă şi chiar probabilă ipoteza că termenul geto-dac a derivat dintr-un acelaşi radical de substrat pretracic, indo-european (**deiwo*-)[31], din care au derivat termenii *dios*/divinitate (greacă), *divum*/cer şi *divinus*/divin (latină), *deiuo*/zeitate (panceltic), *divo*/miracol (slavonă), radical de care este legat, de altfel, în modul cel mai explicit cu putinţă (printr-o suită de inscripţii descoperite în spaţiul traco-frigian din Asia Minor), inclusiv numele celei mai importante divinităţi a lumii pantracice, Dionys/Dionyssos.

Subliniem încă o dată, că discuţia cu privire la înţelesul originar al cuvântului *dava* este departe de a fi încheiată, investigaţiile pe acest subiect aflându-se abia la stadiul formulării problemei şi inventarierii materialului de analizat. Într-un stadiu încă şi mai incipient se află o altă problematică corolară termenului *dava*, cel puţin la fel de relevantă – în opinia noastră – în studiile de reconstituire a fondului cultural-lingvistic geto-dac ca şi vocabula în sine: analiza prefixelor asociate formantului *dava* din toponimia geto-dacă şi daco-română. Este mai presus de îndoială faptul că cele aproape 50 de teme care stau la dispoziţia cercetătorului[32] au semnificaţii de sine stătătoare. Observaţia (deosebit de utilă din perspectiva reconstituirilor socio-demografice şi politico-evenimenţiale) că o parte însemnată a acestora sunt asociate unor etnonime, atestate de altfel şi independent – aşa cum este cazul Sacidavelor (care fac trimitere la neamul celtic al sacilor/tectosagilor), a Buridavei (legată de neamul autohton al

[30] În nomenclatoarele toponimice din ţări precum România, Franţa, Italia ş.a., frecvenţa determinanţilor *Sân*/*Sfântu*, *Saint*, Santo ş.a.m.d. atinge şi chiar depăşeşte o zecime din total.

[31] Brogyanyi-Lipp 1993, pg. 10 şi urm., 24 şi urm..

[32] În „recensământul" efectuat de Sorin Olteanu sunt incluse 52 de toponime, însă trebuie să avem în vedere faptul că în câteva cazuri ne aflăm în faţa unor dublete – explicite (precum în speţele celor două Sacidava şi a celor două Sucidava), sau derivate (precum, probabil, în speţa Arcidava/Recidiva ş.a.m.d.)

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

buridavensilor, poate şi de formaţiunea tribală protogermanică a burilor), a Aedavei (amintind de una din formaţiunile tribale componente ale confederaţiei tectosage, aiasagii), a Sindidavei (care stabileşte o anumită conexiune cu neamul singilor/sigynilor dunăreni) ş.a.m.d. – constituie doar o rezolvare parţială a problemei, întrucât denumirile etno-tribale au, la rândul lor, semnificaţii derivând din termenii comuni de vocabular. Într-o serie deloc restrânsă de toponime din clasa davensă, trimiterile la vocabule de funcţie comună sunt nemijlocite: spre exemplu, denumirea „Kumidava" poate fi lecturată ca „reşedinţă a administraţiei comati-lor", iar „Tamasidava" – ţinând cont de influenţa terminologiei administrative elenistice asupra organizării geto-dacice – ca „aşezare cu funcţii vamale"[33]. Desigur, cele mai multe teme de prefix din această clasă de toponime rămân să fie descifrate, sugestiile pe care le oferă materialul lingvistic de până acum (fie cel consemnat în scris de sursele antice, fie cel reconstituit prin formula comparatistă de filiaţie hasdeiană) nepermiţând încă interpretări satisfăcătoare. Dar, chiar şi după completa clarificare semantică a prefixelor din denumirile davelor, demersul analitic va fi departe de a se fi încheiat, istoriile culturale pe care le pot releva aceşti termeni anunţându-se de pe acum foarte generoase. Un exemplu, în acest sens, îl constituie termenul Rusidava, aşezare militară de pe râul Olt, din imediata apropiere a oraşului modern Drăgăşani, al cărui toponim de formulă davensă este atestat – fapt pe care-l considerăm foarte semnificativ – doar pentru epoca provinciei Dacia Augusti, în al cărui sistem de *limes* era integrat castrul astfel denumit. Ceea ce ne atrage atenţia asupra acestui toponim este faptul că el este construit din doi termeni reflectând curentele lingvistice principale ale epocii şi spaţiului geografic în care era atestat: latinescul *rus, rusticus* (ţară/teritoriu rural, sătean) şi geto-dacicul *dava*. Dacă această lectură este corectă – deontologia ne cere să păstrăm şi în această chestiune prudenţa, până la întrunirea unui probatoriu necesar şi suficient –, atunci ne

[33] Această lectură este cu atât mai tentantă, cu cât Tamasidava este aşezată în imediata apropiere a frontierei fortificate de nord a regatului Geţiei, pe drumul comercial al Siretului.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

aflăm în faţa unui construct (pe care nu-l bănuim câtuşi de puţin a fi fost singular) ce ilustrează debutul sincretismului cultural-lingvistic daco-roman.

Bibliografie:

Brogyanyi-Lipp 1993	Brogyanyi, Bela, Lipp, Reiner (ed.), *Comparative-Historical Linguistics – Indo-European and Fino-Ugric*, ed. John Benjamin PC, Amsterdam 1993.
Detschew TSR	Detschew, Dimiter, *Die Thrakishce Sprachresten*, ed. Academia de Ştiinţe a Austriei, Viena 1976.
Michailov IGB	Michailov, Georgi I., *Inscriptiones Graecae in Bulgaria*, vol. IV, V, Sofia 1966.
Nistorescu 2010-a	Nistorescu, Laurenţiu, *Criterii extrafilologice în analiza etimologică. Un patrimoniu încă neexplorat: fondul scris de cuvinte autohtone*, în Philologica Banatica nr. 2/2010, pg. 11-19, ed. Mirton - Societatea de Ştiinţe Filologice – Filiala Timişoara.
Nistorescu 2010-b	Nistorescu, Laurenţiu, *Regalitatea arhaică. Momentul Zalmoxis*, în „Studii de Istoria Banatului" nr. 34/2010, ed. Universităţii de Vest Timişoara, pg. 5-22.
Pârvan 1982	Pârvan, Vasile, *Getica, o protoistorie a Daciei*, ed. Meridiane, Bucureşti 1982.
Preda 1994	Preda, Constantin (coord.), *Enciclopedia Arheologiei şi Istoriei Vechi a României*, vol. I A-C, ed. Enciclopedică, Bucureşti 1994.
Russu LTD	Russu, I.I., *Limba traco-dacilor*, ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1967.
Stoyanov 2003	Stoyanov, Totko, *The getic capital at Sboryanovo: New excavation issues & research development*, în Tracia XV, Sofia 2003, pg. 413 – 421.
Titus Livius	Titus Livius, Găleşanu, Paul Popescu (ed), *Ab urbe condita*, ed. Meridiane, Bucureşti 1976.
Velkov 1988	Velkov, V., *Zikideva, Sykidaba dn. Veliko Târnovo?*, în Paleoslavistika i epigrafika, Veliko Târnovo, 1988, pp.76-82.

Webografie:

Ptolemeu	http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Gazeteer/Periods/Roman/Texts/Ptolemy/home.html, 15.09.2012
Soldtm	http://soltdm.com/geo/arts/categs/categs.htm , 10.12.2012

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)

OBSERVATIONS ON THE TOPONOMASTIC COMPONENT DAVA

(Abstract)

A toponym of Geto-Dacian origin, dava was attested in written for over six centuries, from the age of King Burebista to the time of Emperor Justinian. It survived in several very common toponyms of the Romanian and Bulgarian languages like Deva, Plovdiv, Moldova etc. The original meaning of the term has not been clearly established yet, as the hypothesis that dava might mean "fortress" has several weak points. Of special interest are the prefixes of the toponyms formed with the suffix dava, the case of Rusidava being, most probably, a compound made from a Latin and a Geto-Dacian term, formed at the beginning of the Dacian-Roman linguistic synthesis.

BDD-A13008 © 2012 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 19:08:55 UTC)